

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15001471	CEIP Praia Xardín	Boiro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimiento e exploración da contorna	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	8
4.2. Materiais e recursos didácticos	8
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	9
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	9
6. Medidas de atención á diversidade	10
7.1. Concreción dos elementos transversais	10
7.2. Actividades complementarias	11
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	11
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	12
9. Outros apartados	12

1. Introducción

Esta programación está realizada para poñer en práctica cun grupo de 18 alumnos e alumnas de 5º de Educación Infantil (de 4 anos de idade), partindo das súas características evolutivas atendo ao distintos ámbitos do desenvolvemento (motor, afectivo, físico, cognitivo, emocional e social) e individuais, así como das súas necesidades e intereses, respectando a súa diversidade e fomentando valores como o respecto e a igualdade entre homes e mulleres.

O centro no que se levará a cabo é no CEIP Plurilingüe Praia Xardín, situado en Boiro, ao que acoden nenos tanto de zonas rurais do concello como da zona urbana. Boiro sitúase no suroeste da provincia de A Coruña, no marxe norte da Ría de Arousa. O nivel socioeconómico é medio-baixo. O centro imparte xornada continua de 9:30 h. a 14:30 h e conta con servizos complementarios de comedor e transporte escolar. O horario de atención ás familias é o martes de 16:00 á 17:00 h e as reunións docentes de 17:00 a 19:00 horas.

A través da área de descubrimento e exploración da contorna buscamos que as nenas e nenos identifiquen algúns elementos físicos, sociais, naturais e culturais da súa contorna, potencianco a valoración da súa riqueza e buscando o desenvolvemento de valores como o respecto e o coidado cara o seu medio. Neste curso dado que o proxecto do centro leva por título "Pensando en verde" buscaremos profundizar na importancia do coidado do noso medio ambiente, adentrándonos no mundo da reciclaxe, do coidado do horto, da valoración da riqueza da diversidade natural e o seu coidado para preservala e experimentando no noso horto.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1		1	1	1		1	
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.				1	1		1	
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.	1			1				1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.	1	1		1		1		1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Pensando en verde: Aprendemos a coidar o planeta	A través desta unidade investigaremos sobre as distintas formas de coidar o medio ambiente, potenciando a reflexión sobre a importancia da nosa accións para contribuír á súa conservación. A través desta unidade investigaremos sobre as distintas formas de coidar o medio ambiente, potenciando a reflexión sobre a importancia da nosa accións para contribuír á súa conservación.	140	X	X	
2	O noso horto	Con este proxecto continuamos profundizando no coidado da natureza e reflexionando sobre os froitos que nos proporciona se coidamos o horto, potenciando a experimentación e exploración.	140		X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Pensando en verde: Aprendemos a coidar o planeta	140

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Emprega cuantificadores.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Recoñece cantidades numéricas de xeito manipulativo.	
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Describe relacións entre obxectos.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Emprega nocións temporais básicas en rutinas e situacións cotiás-	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	Iniciase no emprego de estratexias para superar a frustración ante situacións problemáticas-	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Emprega distintas estratexias para a toma de decisións.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iniciase nas actividades STEAM.	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Identifica e diferencia situacións favorables e desfavorables para o medio natural.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Analiza as causas e consecuencias de certas accións relacionadas co coidado do medio ambiente.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais necesarios para a vida.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Identifica semellanzas e diferenzas entre seres vivos e inertes.	
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Valora a necesidade de coidar o noso medio ambiente.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Amosa interese por relacionarse con persoas da súa contorna.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Identifica diferentes modelos de familia e parentescos valorando cada un deles.	
CA4.4 - Descubrir as distintas profesións, organizacións e servizos da contorna valorando as súas funcións e a importancia social da súa actividade.	Identifica distintas profesións da contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafa. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.

Contidos

- Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático.
- Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles.
- Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais.
- Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas.
- A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos.
- Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.
- Relacións de parentesco.
- Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero.

UD	Título da UD	Duración
2	O noso horto	140

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Emprega cuantificadores básicos.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Recoñece cantidades numéricas de xeito manipulativo.	
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Describe situacións con relación a obxectos.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Usa nocións temporais básicas.	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	Emprega estratexias para canalizar a frustración.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Usa distintas estratexias para a toma de decisións.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iniciouse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM.	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Emprega nocións temporais básicas en rutinas e situacións cotiás-	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Analiza as causas e consecuencias de certas accións relacionadas co coidado do medio ambiente.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais necesarios para a vida.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Identifica semellanzas e diferenzas entre seres vivos e inertes.	
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Valora a necesidade de coidar o noso medio ambiente.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Amosa interese por relacionarse con persoas da súa contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e graffa. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. respecto dos seus dereitos. - respecto e protección do medio natural. respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - Relacións de parentesco. - Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Con respecto á metodoloxía cabe dicir que empregarei un enfoque globalizador que permita interrelacionar contidos das distintas áreas para unha adecuada adquisición das competencias clave e buscando acadar os obxectivos da etapa, primando a educación en valores e o respecto da diversidade de todo o alumnado, respectando os seus ritmos e características individuais e adaptándome a elas. Respectarei o seu proceso de adaptación á escola prestando atención ás súas necesidades e introducindo de forma progresiva as rutinas e normas da aula potenciando a súa expresión e comunicación, fomentando a educación emocional fundamental nesta etapa educativa, Así mesmo, cabe dicir que o xogo terá un gran protagonismo na rutina diaria posto que constitúe a principal actividade da infancia. Tamén nos iniciaremos no uso das dúas linguas cooficiais potenciando o respecto e valoración das mesmas.

Dentro da metodoloxía desta programación salientamos:

- A concepción de proxectos nos que se reflectirán os intereses do alumnado acerca do proceso de aprendizaxe.
- Ao longo das actividades empregaremos agrupacións individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo).
- Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.
- As actividades manipulativas, de exploración e experimentación terán un papel principal na rutina diaria, xa que buscarei que os nenos constrúan a partir de aí o seu propio coñecemento, partindo do que eles saben para acadar unha aprendizaxe significativa.
- Na programación empregárase un enfoque activo e participativo á hora do deseño das actividades, buscando sempre que o alumnado sexa o protagonista activo das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades.
- Tamén potenciarei a comunicación e colaboración coas familias, o cal é fundamental nesta etapa
- O xogo como medio de aprendizaxe terá un papel protagonista.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, b láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Curriculum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastilina, , títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, ...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Instrumentos musicais
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido : todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea (parques, Biblioteca Concello, etc)

Ferramentas tecnolóxicas: ordenador de aula, , proxector, conexión a internet, robots (beebot),

Recursos materiais: Empregaremos ao longo do curso distintos tipos de materiais, tanto materiais didácticos como curriculares (libros, contos, guías didácticas,...), así como material funxible (folios, cores, pegamento, xornais, papeis de diverso tipo, cartolinas, temperas, pinceis, esponxas,...) e non funxible (como materiais relacionados coas TIC como ordenador, proxector, mesa de luz,...). Potenciaremos o uso de material de refugallo explorando as súas posibilidades de acción e facendo fincapé na importancia da reciclaxe.

Recursos persoais: as nenas e nenas recibirán docencia por parte da mestra titora, mestra de apoio á Educación Infantil, mestre especialista en Pedagogía Terapéutica e mestre especialista en Audición e Linguaxe, así como, do mestre especialista en educación musical, mestre especialista en lingua estranxeira (inglés) e da mestra de relixión os que así o solicitaron.

Recursos organizativos: organizaremos os tempos baixo presupostos de flexibilidade tendo en conta as necesidades dos nenos e nenas, tendo en conta as sesións impartidas polo profesorado especialista e tempo de recreo. Con respecto ao espazo organizei a aula en distintos recunchos (da calma, da imaxinación, dos artistas, da investigación e da construción) así como un lugar de traballo por equipos, e de actividades en gran grupo como zona da asemblea, potenciando o respecto pola diversidade e alternando tempos de rutinas, xogo e actividade en función das características do meu grupo de alumnos/as.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Para levar a cabo a avaliación inicial empregarei as seguintes técnicas:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións realizadas polo alumnado
- Observación do xogo dos nenos/as.
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.

Así mesmo, cabe destacar a importancia da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temprana das necesidades educativas como para proceder á posterior aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación(sen dificultade, en proceso, con dificultade), de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado pola mestra ou mestre.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

Á hora de elaborar a programación tiven en conta a diversidade de todo o alumnado adaptándoa as súas características individuais, ritmos, intereses e necesidades e potenciando o respecto pola mesma. Así mesmo, traballo de forma coordinado co persoal que forma parte do Departamento de Orientación (orientadora e profesorado especialista en PT e AL) co fin de favorecer o desenvolvemento integral de todo o alumnado atendendo ás súas características e necesidades individuais. Tendo isto en conta, co fin de dar unha resposta axeitada ás necesidades de todo o meu alumnado poñerei en práctica as seguintes medidas ordinarias de acordo co sinalado no D.229/2011 do 7 de decembro polo que se regula a atención á diversidade:

- adecuación da programación didáctica ao contorno e ao alumnado
- metodoloxía baseada no traballo por proxectos e actividades cooperativas.
- adaptación de tempos e procesos de avaliación.
- reforzo educativo.
- Unha organización a nivel de aula que favoreza a inclusión e as necesidades.
- Adecuar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE, de xeito realista e inclusivo.
- Secuenciar a xornada educativa e as tarefas, incluíndo pictogramas.
- Intervenir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar, dentro do propio centro (titoría, DO, PT, AL, etc) e dende fóra do mesmo (familia ou titores legais, servizos sanitarios, logopeda, atención temperá, asociacións , sociais, etc).

Así mesmo ,tendo en conta as necesidades específicas de apoio educativo do meu alumnado poñéranse en práctica as seguintes medidas extraordinarias, contando coa colaboración do Departamento de orientación e traballando de forma coordinada buscando favorecer ó máximo o desenvolvemento das nenas e nenos:

- Apoio do profesorado especialista en pedagogía terapéutica e audición e linguaxe.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2
ET.1 - Autonomía persoal e imaxe positiva de si mesmo, igualitaria e libre de estereotipos		X
ET.2 - Pautas elementais de convivencia.	X	X
ET.3 - Descubrimento do entorno, dos seres vivos que nel conviven, e coidado dos mesmos.	X	X
ET.4 - Promoción e educación para a saúde.	X	

Observacións:

Aproveitaranse momentos de rutinas dentro da xornada ou nos procesos de ensinanza aprendizaxe para incidir na adquisición dos temas transversais.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoración Constitución Española e Estatuto de Autonomía	asemblea	X		
Día de Rosalía	Actividade de experimentación		X	
Día das artes galegas	Actividade artística			X
Semana das letas galegas	Actividade linguaxes artísticas			X
Día do Medio ambiente	Actividades e proxectos de concienciación do coidado do medio ambiente			X
Samaín	Túnel do medo	X		
Magosto	Xogos tradicionais	X		

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado
Elementos curriculares presentes nas actividades
Temporalización de actividades adecuadas
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza aprendizaxe.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas.
Individualización do proceso segundo as características de cada alumnado.
Metodoloxía empregada
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades
Medidas de atención á diversidade
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Utilízase diversidade de materiais para acceder á información, para expresarse e para fomentar a motivación.
Clima de traballo na aula
Empréganse diversos recursos didácticos.

Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Existe coordinación co equipo docente.
Promóvese a participación das familias.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.

9. Outros apartados

1. Rutinas

Cabe sinalar que ademais dos dous proxectos aos que fixen referencia nesta programación, na aula se levan a cabo moitas rutinas e xogos día a día que contribúen a adquisición dos obxectivos e contidos incluídos dentro desta programación, como por exemplo na asemblea da primeira sesión da mañá traballamos contidos relacionados coas emocións, números (conteo, recoñecemento, asociación cantidade grafía), calendario, días da semana, tempo atmosférico, emocións, letras, normas sociais de comportamento,... contribuíndo con esta rutina ao desenvolvemento de todas competencias; xa que pode parecer que algúns contidos non están directamente relacionados cos ditos proxectos pero que eu os incluí na rutina diaria de diversas formas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15001471	CEIP Praia Xardín	Boiro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecedemento en harmonía	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	8
4.2. Materiais e recursos didácticos	9
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	10
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	10
6. Medidas de atención á diversidade	10
7.1. Concreción dos elementos transversais	11
7.2. Actividades complementarias	11
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	11
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	12
9. Outros apartados	12

1. Introducción

Esta programación está realizada para poñer en práctica cun grupo de 18 alumnos e alumnas de 5º de Educación Infantil, (de 4 anos de idade), partindo das súas características evolutivas atendo ao distintos ámbitos do desenvolvemento (motor, afectivo, físico, cognitivo, emocional e social) e individuais, así como das súas necesidades e intereses , respectando a súa diversidade e fomentando valores como o respecto e a igualdade entre homes e mulleres.

O centro no que se levará a cabo é no CEIP Plurilingüe Praia Xardín, situado en Boiro, ao que acoden nenos tanto de zonas rurais do concello como da zona urbana. Boiro sitúase no suroeste da provincia de A Coruña, no marxe norte da Ría de Arousa. O nivel socioeconómico é medio-baixo.. O centro imparte xornada continua de 9:30 h. a 14:30 h e conta con servizos complementarios de comedor e transporte escolar. O horario de atención ás familias é o martes de 16:00 á 17:00 h e as reunións docentes de 17:00 a 19:00 horas.

Por medio da área de Crecemento en Harmonía buscamos que as nenas e nenos vaian coñecendo progresivamente a súa dimensión persoal e social, progresando no coñecemento do seu corpo e no desenvolvemento psicomotor, descubriendo as súas posibilidades e limitacións a través de actividades e xogos tanto individuais como en gran grupo, e, polo tanto adquirindo unha maior autonomía e conformando a súa propia identidade de forma positiva e real.

A temporalización das unidades propostas é orientativa e sempre aberta, así poderá ser modificada tendo en conta a realidade educativa de cada alumno e alumna. Ademais, rexirá o principio de globalidade á hora de deseñar situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1	1			1	1		
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable			1			1	1	1
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos						1	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Pensando en verde: Aprendemos a coidar o planeta!	A través desta unidade investigaremos sobre as distintas formas de coidar o medio ambiente, potenciando a reflexión sobre a importancia da nosa accións para contribuír á súa conservación. A través desta unidade investigaremos sobre as distintas formas de coidar o medio ambiente, potenciando a reflexión sobre a importancia da nosa accións para contribuír á súa conservación.	140	X	X	
2	O noso horto	Con este proxecto continuamos profundizando no coidado da natureza e reflexionando sobre os froitos que nos proporciona se coidamos o horto, potenciando a experimentación e exploración	140		X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Pensando en verde: Aprendemos a coidar o planeta!	140

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Representa o corpo na súa globalidade.	TI
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Controla o seu corpo adaptándose ao espazo.	
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Axusta os seus movementos e habilidades manipulativas ao xogo dirixido e espontáneo	
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Manexa diferentes útiles mostrando un control progresivo.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Manifesta seguridade nos xogos.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa en distintos tipos de xogo.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Expresa as súas emocións e necesidades.	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Expresa os seus gustos.	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferenzas individuais sen discriminar nos xogos e actividades colectivas.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Recoñece situacións de risco.	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Respeta os tempos das actividades cotiás.	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Respecta as rutinas temporais.	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Relaciónase con outras persoas en xogos e actividades colectivas	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Interacciona coas demais persoas, nas súas actividades cotiás.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva proponendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolve conflitos de forma positiva valorando os intereses dalgunhas persoas implicadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses.

Contidos

- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.

UD	Título da UD	Duración
2	O noso horto	140

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Representa o corpo na súa globalidade.	TI
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Coordina e controla o seu corpo en distintas situacións,	
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Participa activamente en distintos tipos de xogos.	
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Progresa no desenvolvemento da motricidade fina.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Manifesta seguridade persoal en xogos.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa activamente en todo tipo de xogo.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Identifica os seus sentimentos e necesidades.	
CA2.7 - Expressar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Expresa os seus gustos,	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Mostra iniciativa para participar en xogos e actividades respectando as diferenzas.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Identifica situacións de risco.	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Respecta a rutina da aula.	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Participa activamente en xogos colectivos relacionándose de forma empática cos demais.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relacionase de forma tolerante cos seus compañeiros/as.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva proponendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Emprega habilidades para resolver conflitos de forma positiva.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina.

Contidos

- Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses.
- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Con respecto á metodoloxía cabe dicir que empregarei un enfoque globalizador que permita interrelacionar contidos das distintas áreas para unha adecuada adquisición das competencias clave e buscando acadar os obxectivos da etapa, primando a educación en valores e o respecto da diversidade de todo o alumnado, respectando os seus ritmos e características individuais e adaptándose a elas. Respectarei o seu proceso de adaptación á escola prestando atención ás súas necesidades e introducindo de forma progresiva as rutinas e normas da aula potenciando a súa expresión e comunicación, fomentando a educación emocional fundamental nesta etapa educativa. Así mesmo, cabe dicir que o xogo terá un gran protagonismo na rutina diaria posto que constitúe a principal actividade da infancia. Tamén nos iniciaremos no uso das dúas linguas cooficiais potenciando o respecto e valoración das mesmas.

Dentro da metodoloxía desta programación salientamos:

- A concepción de proxectos nos que se reflectirán os intereses do alumnado acerca do proceso de aprendizaxe.
- Ao longo das actividades empregaremos agrupacións individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo).
- Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.
- As actividades manipulativas, de exploración e experimentación terán un papel principal na rutina diaria, xa que buscarei que os nenos constrúan a partir de aí o seu propio coñecemento, partindo do que eles saben para acadar unha aprendizaxe significativa.
- Na programación empregárase un enfoque activo e participativo á hora do deseño das actividades, buscando sempre que o alumnado sexa o protagonista activo das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades.
- Tamén potenciarei a comunicación e colaboración coas familias, o cal é fundamental nesta etapa

.- O xogo como medio de aprendizaxe terá un papel protagonista.

O desenvolvemento educativo na área de Crecemento en Harmonía busca desenvolver no alumnado o máximo de sí mesmo axustándose ao seu momento evolutivo, respectando os ritmos e as características individuais. As diversas situacións educativas promoverán a observación, a manipulación e a exploración dos nenos e das nenas, desenvolvendo aspectos motrices que faciliten o avance na súa autonomía, tanto nos movementos coma nos desprazamentos, tomando conciencia do seu corpo e das súas partes para chegar progresivamente á interiorización do esquema corporal.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: Ordenador de aula, tablet de aula, proxeutor, conexión a internet, robots (beebot), ...
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz,...
Material visual: carteis, , láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículo, P.E...
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, ...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc...)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc...)
Instrumentos musicais.

Recursos materiais:Empregaremos ao longo do curso distintos tipos de materiais, tanto materiais didácticos como curriculares (libros, contos, guías didácticas,...), así como material funxible (folios, cores, pegamento, xornais, papeis de diverso tipo, cartolinas, temperas, pinceis, esponxas,...) e non funxible (como materiais relacionados coas TIC como ordenador, proxeutor, mesa de luz,..). Potenciaremos o uso de material de refugallo explorando as súas posibilidades de acción e facendo fincapé na importancia da reciclaxe.

Recursos persoais: as nenas e nenas recibirán docencia por parte da mestra titora, mestra de apoio á Educación Infantil, mestre especialista en Pedagogía Terapéutica e mestre especialista en Audición e Linguaxe, así como, do mestre especialista en educación musical, mestre especialista en lingua estranxeira (inglés) e da mestra de relixión os que así o solicitaron.

Recursos organizativos: organizaremos os tempos baixo presupostos de flexibilidade tendo en conta as necesidades dos nenos e nenas, tendo en conta as sesións impartidas polo profesorado especialista e o tempo de recreo. Con respecto ao espazo organizei a aula en distintos recunchos (da calma, da imaxinación, dos artistas, da investigación e da construción) así como un lugar de traballo por equipos, e de actividades en gran grupo como zona da asemblea, potenciando o respecto pola diversidade e alternando tempos de rutinas, xogo e actividade en función das características do meu grupo de alumnos/as.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Para levar a cabo a avaliación inicial empregarei as seguintes técnicas:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado
- Observación do xogo dos nenos/as.
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno

Destacar a importancia da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temprana das necesidades educativas como para proceder á posterior aplicación das medidas que se consideren necesarias.

No proceso será de vital importancia a avaliación continua e formativa , que se axeitará ás necesidades e ao estadio madurativo dos nenos e nenas da aula.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios para cada unidade segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade de forma que, o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución dos obxectivos propostos observado polo mestre/a, valorando as súas producións plásticas e participación nas actividades e obradoiros desenvolto durante o proceso de ensinanza aprendizaxe.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa educativa.

6. Medidas de atención á diversidade

Á hora de elaborar a programación tiven en conta a diversidade de todo o alumnado adaptándoa as súas características individuais, ritmos, intereses e necesidades e potenciando o respecto pola mesma. Así mesmo, traballo de forma coordinado co persoal que forma parte do Departamento de Orientación (orientadora e profesorado especialista en PT e AL) co fin de favorecer o desenvolvemento integral de todo o alumnado atendendo ás súas características e necesidades individuais. Tendo isto en conta, co fin de dar unha resposta axeitada ás necesidades de todo o meu alumnado poñerei en práctica as seguintes medidas ordinarias de acordo co sinalado no D.229/2011 do 7 de decembro polo que se regula a atención á diversidade:

- adecuación da programación didáctica ao contorno e ao alumnado
- metodoloxía baseada no traballo por proxectos e actividades cooperativas.
- adaptación de tempos e procesos de avaliación.
- reforzo educativo.
- Unha organización a nivel de aula que favoreza a inclusión e as necesidades.
- Adecuar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE, de xeito realista e inclusivo.
- Secuenciar a xornada educativa e as tarefas, incluíndo pictogramas.
- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar, dentro do propio centro (titoría, DO, PT, AL, etc) e dende fóra do mesmo (familia ou titores legais, servizos sanitarios, logopeda, atención temperá, asociacións , sociais, etc).

Así mesmo ,tendo en conta as necesidades específicas de apoio educativo do meu alumnado poñéranse en práctica

as seguintes medidas extraordinarias, contando coa colaboración do Departamento de orientación e traballando de forma coordinada buscando favorecer ó máximo o desenvolvemento das nenas e nenos:

-Apoio do profesorado especialista en pedagogía terapéutica e audición e linguaxe

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2
ET.1 - Autonomía persoal e imaxe positiva de si mesmo, igualitaria e libre de estereotipos	X	X
ET.2 - Pautas elementais de convivencia.	X	X
ET.3 - Descubrimento do entorno, dos seres vivos que nel conviven, e coidado dos mesmos.	X	X
ET.4 - Promoción e educación para a saúde.	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Día universal da Infancia (20 novembro)	Contacontos.(área2)	X		
Día internacional contra a violencia de xénero	Photocall	X		
Día internacional das persoas con discapacidade	Conto e asemblea de reflexión	X		
Día da Declaración Universal dos Dereitos Humano	Asemblea.	X		
Día ida declaración universal dos Dereitos Humanos	Actividade expresión oral		X	
Día escolar da non violencia e a paz	Canción		X	
Día Internacional da muller	Contacontos		X	
Día internacional contra o acoso escolar	assemblea			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico

Deseño das actividades adecuadas ao alumnado
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados.
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza aprendizaxe.
Individualización do proceso ás características de cada alumna/o.
Metodoloxía empregada
Elementos curriculares presentes nas actividades
Temporalización de actividades adecuada.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Empréganse diversos recursos didácticos
Medidas de atención á diversidade
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Utilízase diversidade de materiais para accederá información, para expresarse e para fomentar a motivación
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Existe coordinación co equipo docente
Promóvese a participación das familias

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza para poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.

Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en infantil ao rematar cada trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15001471	CEIP Praia Xardín	Boiro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Comunicación e representación da realidade	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	10
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	11
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	12
7.1. Concreción dos elementos transversais	12
7.2. Actividades complementarias	13
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	13
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	14
9. Outros apartados	14

1. Introducción

Esta programación está realizada para poñer en práctica cun grupo de 18 alumnos e alumnas de 5º de Educación Infantil, (de 4 anos de idade), partindo das súas características evolutivas atendo ao distintos ámbitos do desenvolvemento (motor, afectivo, físico, cognitivo, emocional e social) e individuais, así como das súas necesidades e intereses, respectando a súa diversidade e fomentando valores como o respecto e a igualdade entre homes e mulleres.

O centro no que se levará a cabo é no CEIP Plurilingüe Praia Xardín, situado en Boiro, ao que acoden nenos tanto de zonas rurais do concello como da zona urbana. Boiro sitúase no suroeste da provincia de A Coruña, no marxe norte da Ría de Arousa. O nivel socioeconómico é medio-baixo.. O centro imparte xornada continua de 9:30 h. a 14:30 h e conta con servizos complementarios de comedor e transporte escolar. O horario de atención ás familias é o martes de 16:00 á 17:00 h e as reunións docentes de 17:00 a 19:00 horas.

Por outra banda cabe sinalar que a través da área de Comunicación e Representación da Realidade pretendo promover nas nenas e nenos as capacidades que lles permitan comunicarse e interpretar a realidade a través de diferentes linguaxes e formas de expresión como medio para construír a súa realidade e relacionarse cos demais.

A temporalización das unidades propostas é orientativa e sempre aberta, así poderá ser modificada tendo en conta a realidade educativa de cada alumno e alumna.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Manifestar interese por interactuar en situacións cotiás a través da exploración e do uso do seu repertorio comunicativo para expresar as súas necesidades e intencións e para responder ás esixencias da contorna.	1	1				1		
OBX2 - Interpretar e comprender mensaxes e representacións apoiándose en coñecementos e recursos da súa propia experiencia para responder ás demandas da contorna e construír novas aprendizaxes.	1	1		1	1			
OBX3 - Producir mensaxes de maneira eficaz, persoal e creativa utilizando diferentes linguaxes, descubriendo os códigos de cada unha delas e explorando as súas posibilidades expresivas para responder a diferentes necesidades comunicativas.	1		1	1			1	1
OBX4 - Participar por iniciativa propia en actividades relacionadas con textos escritos, mostrando interese e curiosidade por comprender a súa funcionalidade e algunhas das súas características.	1	1		1				
OBX5 - Valorar a diversidade lingüística e dialectal presente na súa contorna, así como outras manifestacións culturais, para enriquecer as súas estratexias comunicativas e a súa bagaxe cultural.	1			1				1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Pensando en verde: Aprendemos a coidar o planeta!	A través desta unidade investigaremos sobre as distintas formas de coidar o medio ambiente, potenciando a reflexión sobre a importancia da nosa accións para contribuír á súa conservación.	140	X	X	
2	O noso horto	Con este proxecto continuamos profundizando no coidado da natureza e reflexionando sobre os froitos que nos proporciona se coidamos o horto, potenciando a experimentación e exploración.	140		X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Pensando en verde: Aprendemos a coidar o planeta!	140

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Fai algunha aportación de xeito guiado nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, dinámicas de grupo...)	TI
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Adapta o seu repertorio comunicativo ao contexto.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Emprega as dúas linguas cooficiais en función da situación.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Valora positivamente a súa lingua.	
CA2.5 - Relacionarse coas demais persoas a través da fala empregando as expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.	"Coñece as expresións de convencións sociais básicas e empregaas no intercambio comunicativo usando unha linguaxe respetuosa coas demais persoas.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira nas rutinas.	
CA3.1 - Percibir, identificar e discriminar sons da lingua aumentando o seu repertorio comunicativo e adquirindo progresivamente unha maior precisión.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica recoñecendo os diferentes sons da lingua e asociados coas letras.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Comprende as mensaxes emitidas por outras persoas.	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Emprega a lingua oral como medio de expresión	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	mostrar interese por comunicarse.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Identifica as características dos textos.	
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Identificar algunha das características dos textos.	
CA5.3 - Gozar compartindo a escoita e a lectura de textos literarios.	Escoita con atención a lectura de textos literarios e goza compartindo ese momento coas compañeiras e compañeiros.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Participa activamente nas asembleas posteriores á lectura dun conto.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica amosando capacidade para percibir sons.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Interpretar propostas dramáticas.	
CA6.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Expresa os seus gustos e preferencias.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Elaborar creacións plásticas.	
CA7.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións plásticas, artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Expresase empregando as distintas linguaxes.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Emprega as distintas linguaxes para expresar os seus gustos.	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Explorar posibilidades expresivas.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Respecta e valora as producións dos compañeiros/as	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Reflexiona sobre as mensaxes procedentes de distintas linguaxes artísticas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Expresarse de maneira creativa.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Achegamento á realidade lingüística da contorna. Fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Emprego de fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Creación de textos ou enunciados orais formais e informais. - Verbalización da secuencia de accións nunha actividade planificada. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión. - Identificación dos usos sociais e das funcións da lectura e da escritura: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural. - Memorización e recitado de textos literarios. - A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura. - Escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas. - Discriminación de sons e identificación da fonte sonora. - Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo. - Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar. - Aprecio da escoita musical como fonte de gozo. - Respecto polas producións alleas. - Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.

Contidos

- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

UD	Título da UD	Duración
2	O noso horto	140

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Fai algunha aportación de xeito guiado nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, dinámicas de grupo...)	TI
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Adapta o seu repertorio ao contexto.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Emprega as dúas linguas cooficiais en función do contexto.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Valora positivamente a súa lingua.	
CA2.5 - Relacionarse coas demais persoas a través da fala empregando as expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.	Coñece as expresións de convencións sociais básicas e empregaas no intercambio comunicativo usando unha linguaxe respetuosa coas demais persoas.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira nas rutinas.	
CA3.1 - Percibir, identificar e discriminar sons da lingua aumentando o seu repertorio comunicativo e adquirindo progresivamente unha maior precisión.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica recoñecendo os diferentes sons da lingua e asociándoos coas letras.	
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Comprende as mensaxes emitidas por outras persoas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Emprega a lingua oral como medio de expresión	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Mostrar interese por comunicarse.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Identifica as características xerais dos textos.	
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Identificar características dos textos.	
CA5.3 - Gozar compartindo a escoita e a lectura de textos literarios.	Escoita con atención a lectura de textos literarios e goza compartindo ese momento coas compañeiras e compañeiros.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Participa activamente nas asembleas posteriores á lectura dun conto.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica amosando capacidade para percibir sons.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Interpretar propostas dramáticas.	
CA6.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Mostra a súa opinión.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Elaborar creacións plásticas.	
CA7.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións plásticas, artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Expresase empregando as distintas linguaxes.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Expresar gustos.	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Explorar posibilidades expresivas do corpo.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Respecta e valora as producións dos compañeiros/as	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Reflexiona sobre as mensaxes procedentes de distintas linguaxes artísticas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Expresase de maneira creativa.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Achegamento á realidade lingüística da contorna. Fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Emprego de fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Creación de textos ou enunciados orais formais e informais. - Verbalización da secuencia de accións nunha actividade planificada. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión. - Identificación dos usos sociais e das funcións da lectura e da escritura: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural. - Memorización e recitado de textos literarios. - A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura. - Escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas. - Discriminación de sons e identificación da fonte sonora. - Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo. - Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar. - Aprecio da escoita musical como fonte de gozo. - Respecto polas producións alleas. - Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.

Contidos

- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Con respecto á metodoloxía cabe dicir que empregarei un enfoque globalizador que permita interrelacionar contidos das distintas áreas para unha adecuada adquisición das competencias clave e buscando acadar os obxectivos da etapa, primando a educación en valores e o respecto da diversidade de todo o alumnado, respectando os seus ritmos e características individuais e adaptándome a elas. Respectarei o seu proceso de adaptación á escola prestando atención ás súas necesidades e introducindo de forma progresiva as rutinas e normas da aula potenciando a súa expresión e comunicación, fomentando a educación emocional fundamental nesta etapa educativa. Así mesmo, cabe dicir que o xogo terá un gran protagonismo na rutina diaria posto que constitúe a principal actividade da infancia. Tamén nos iniciaremos no uso das dúas linguas cooficiais potenciando o respecto e valoración das mesmas.

Dentro da metodoloxía desta programación salientamos:

- A concepción de proxectos nos que se reflectirán os intereses do alumnado acerca do proceso de aprendizaxe.
- Ao longo das actividades empregaremos agrupacións individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo).
- Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.
- As actividades manipulativas, de exploración e experimentación terán un papel principal na rutina diaria, xa que buscarei que os nenos constrúan a partir de aí o seu propio coñecemento, partindo do que eles saben para acadar unha aprendizaxe significativa.
- Na programación empregárase un enfoque activo e participativo á hora do deseño das actividades, buscando sempre que o alumnado sexa o protagonista activo das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades.
- Tamén potenciarei a comunicación e colaboración coas familias, o cal é fundamental nesta etapa.

- O xogo como medio de aprendizaxe terá un papel protagonista.

Na área que nos atopamos (CRR) sempre deberemos ter en conta a concepción positiva da infancia ao respecto das súas múltiples potencialidades comunicativas, e como aula e escola deberemos dar resposta creando as condicións para que as diferentes linguaxes se desenvolvan plenamente.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

Ferramentas tecnolóxicas: Ordenador de aula, proxector, conexión a internet, robots (beebot);..

Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, , láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E....
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, kamisibai, títeres...
Material de psicomotricidad: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Instrumentos musicais.
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc)

Recursos materiais:Empregaremos ao longo do curso distintos tipos de materiais, tanto materiais didácticos como curriculares (libros, contos, guías didácticas,...), así como material funxible (folios, cores, pegamento, xornais, papeis de diverso tipo, cartolinas, temperas, pinceis, esponxas,...) e non funxible (como materiais relacionados coas TIC como ordenador, proxector, mesa de luz,...). Potenciaremos o uso de material de refugallo explorando as súas posibilidades de acción e facendo fincapé na importancia da reciclaxe.

Recursos persoais: as nenas e nenas recibirán docencia por parte da mestra titora, mestra de apoio á Educación Infantil, mestre especialista en Pedagogía Terapéutica e mestre especialista en Audición e Linguaxe, así como, do mestre especialista en educación musical, mestre especialista en lingua estranxeira (inglés) e da mestra de relixión os que así o solicitaron.

Recursos organizativos: organizaremos os tempos baixo presupostos de flexibilidade tendo en conta as necesidades dos nenos e nenas, tendo en contas as sesión impartidas polo profesorado especialisat e o tempo de recreo. Con respecto ao espazo organicei a aula en distintos recunchos (da calma, da imaxinación, dos artistas, da investigación e da construción) así como un lugar de traballo por equipos, e de actividades en gran grupo como zona da asemblea, potenciando o respecto pola diversidade e alternando tempos de rutinas, xogo e actividade en función das características do meu grupo de alumnos/as

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Proceso que supón unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo, tratando que o alumnado acade os obxectivos propostos e da análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo, que, nun primer momento, se levará a cabo a través da avaliación inicial ou diagnóstica, sempre mediante

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno

Destacar a importancia da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temprana das necesidades educativas como para proceder á posterior aplicación das medidas que se consideren necesarias.

No proceso será de vital importancia a avaliación continua e formativa , que se axeará ás necesidades e ao estadio madurativo dos nenos e nenas da aula.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

A avaliación será global, continua e formativa, tal e como se indica na Orde do 25 de xuño de 2009 pola que se regula a implantación, desenvolvemento e avaliación no 2º ciclo de EI, centrándose no proceso e non no resultado, valorando os progresos ao longo do curso, co fin de que vaian progresando de forma gradual nos distintos ámbitos do desenvolvemento e valorando o erro como medio de aprendizaxe.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

Á hora de elaborar a programación tiven en conta a diversidade de todo o alumnado adaptándoa as súas características individuais, ritmos, intereses e necesidades e potenciando o respecto pola mesma. Así mesmo, traballo de forma coordinado co persoal que forma parte do Departamento de Orientación (orientadora e profesorado especialista en PT e AL) co fin de favorecer o desenvolvemento integral de todo o alumnado atendendo ás súas características e necesidades individuais. Tendo isto en conta, co fin de dar unha resposta axeitada ás necesidades de todo o meu alumnado poñerei en práctica as seguintes medidas ordinarias de acordo co sinalado no D.229/2011 do 7 de decembro polo que se regula a atención á diversidade:

- adecuación da programación didáctica ao contorno e ao alumnado
- metodoloxía baseada no traballo por proxectos e actividades cooperativas.
- adaptación de tempos e procesos de avaliación.
- reforzo educativo.

- Unha organización a nivel de aula que favoreza a inclusión e as necesidades.
- Adecuar á programación didáctica, realizárase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE, de xeito realista e inclusivo.
- Secuenciar a xornada educativa e as tarefas, incluíndo pictogramas.
- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar, dentro do propio centro (titoría, DO, PT, AL, etc) e dende fóra do mesmo (familia ou titores legais, servizos sanitarios, logopeda, atención temperá, asociacións, sociais, etc).

Así mesmo, tendo en conta as necesidades específicas de apoio educativo do meu alumnado poñéranse en práctica as seguintes medidas extraordinarias, contando coa colaboración do Departamento de orientación e traballando de forma coordinada buscando favorecer ó máximo o desenvolvemento das nenas e nenos:

- Apoio do profesorado especialista en pedagogía terapéutica e audición e linguaxe.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2
ET.1 - Descubrimiento do entorno, dos seres vivos que nel conviven, e coidado dos mesmos.	X	X

	UD 1	UD 2
ET.2 - Promoción e educación para a saúde.	X	X
ET.3 - Autonomía persoal e imaxe positiva de si mesmo, igualitaria e libre de estereotipos	X	X
ET.4 - Pautas elementais de convivencia.	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Semana da prensa .	Traballo con xornais.		X	
Semana do Libro	Contacontos			X
Día de Europa	assemblea			X
semana das letras galegas	Actividade artística			X
Romaría	Actividade cultural e artística.			X
Nadal	O noso Luar	X		

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado
Elementos curriculares presentes nas actividades.
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados.
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza aprendizaxe.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas.
Adecuación de obxectivos, contidos, secuenciación e materiais empregados.
Metodoloxía empregada
Utilízase diversidade de materiais para accederá información, para expresarse e para fomentar a motivación.

Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Empréganse diversos recursos didácticos.
Medidas de atención á diversidade
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades.
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Temporalización de actividades adecuada.
Individualización do proceso ás características psicoevolutivas do alumnado.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Existe coordinación co equipo docente.
Promóvese a participación das familias.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso posibilitando modificacións e melloras, para progresivamente ir mellorando o proceso de ensinanza aprendizaxe dun xeito heurístico.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Como ben se sinala na Orde do 25 de xuño de 2009 pola que se regula a implantación, desenvolvemento e avaliación na EI, nesta etapa educativa non só avaliaremos ao alumnado, senón tamén a nosa práctica docente atendendo a distintos ámbitos como é a organización da aula, a distribución do tempo, a realización da actividades máis relaxadas e outras de máis movemento, a planificación tendo en conta os intereses, necesidades e nivel de desenvolvemento do alumnado, o fomento das súas diversas intelixencias como ben diría Gardner (1993), o desenvolvemento da intelixencia emocional e as diferentes formas de expresión,... Para isto elaboro un diario de aula no que vou recollendo o que vou observando ao longo da xornada, o cal me axudará tanto para avaliar ó alumnado como a miña propia práctica docente, xa que nel recollerei anotacións con respecto ós puntos sinalados con anterioridade, o cal me axudará tamén a mellorar buscando favorecer o desenvolvemento de todo o meu alumnado.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15001471	CEIP Praia Xardín	Boiro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Relixión Católica	5º Inf.	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	14
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	21

1. Introducción

Presentamos a Programación da asignatura de Relixión e Moral Católica. Esta Programación constitúe a concreción de todo o traballo a realizar no curso, razón pola que resulta de utilidade á hora de desenvolver o ano escolar e facilitar a súa lectura e comprensión por parte de todos os membros da comunidade educativa.

A Formación Relixiosa e Moral Católica conta con unha larga tradición no sistema educativo español e, respondendo as razóns da institución escolar e aos dereitos recoñecidos pola Constitución española, está garantida polo Acordo suscrito entre o Estado e a Santa Sede sobre Ensinanza e Asuntos Culturais, firmado o 3 de xaneiro de 1979, no que se establecen os principios que fan posible as garantías constitucionais. Coa incorporación da área de Relixión ao currículo de Educación Primaria, a lexislación educativa en España é coherente coa Declaración Universal dos Dereitos Humanos de 1948, que recoñece o dereito a unha educación integral e o dereito das familias a elixir a educación dos fillos.

A área de Relixión Católica, favorece o proceso educativo, contribúe á formación integral e desenvolvemento da personalidade do neno e nena. Contribúe á autonomía personal e ao proxecto vital, con liberdade e responsabilidade, en diálogo coa antropoloxía cristiá. Responde á necesidade de comprender e mellorar nosa tradición cultural, as súas expresións e significado, en contextos plurales e diversos. Complementa a educación en valores humanos e cristiáns que orienta unha identidade personal autónoma, asertiva e a súa inserción nos entornos comunitarios de pertenza. O currículo da ensinanza da relixión católica constitúe unha síntese básica e global da mensaxe cristiá, adecuada a idade do alumno, ás esixencias epistemolóxicas da materia, ás expresións culturais da contorna e ás demandas didácticas do sistema educativo. Enmárcase no contexto histórico e social, inclúe parte do acervo cultural e artístico que emana da fe católica e doutras confesións, e posibilita o análise comparado dos contidos en diálogo coa cultura de noso tempo.

A síntese da mensaxe cristiá, presentada no currículo, fundamenta e motiva valores e actitudes así como favorece hábitos de comportamento. Preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade no tempo da cada etapa. Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven tódalas capacidades do ser humano, entre as que se atopa a capacidade transcendente. Esta capacidade básica adquire o seu cumprimento na búsqueda do sentido da vida. Enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubrindo (tendo en conta os niveis de aprendizaxe propios da cada idade) nos símbolos e signos da contorna, no progreso e humanización da persoa, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns e, particularmente, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá.

Neste contexto, tomando sempre ao alumno e alumna (coas súas características evolutivas, as súas circunstancias persoais, o seu distinto nivel de aprendizaxe, coas súas diferencias e necesidades) como soporte fundamental intentamos facer unha síntese básica e global da mensaxe cristiá, axeitada ao alumnado, ás esixencias da materia, ás expresións culturais e ás demandas didácticas do sistema educativo.

Na planificación da programación seguimos:

- Resolución do 21 de xuño de 2022, pola que se publican os currículos das ensinanzas de Relixión Católica correspondentes a Educación Infantil e Educación Primaria.

- Real Decreto 157/2022, 1 de marzo, establece a ordenación e ensinanzas mínimas da Educación Primaria, indica que as ensinanzas de Relixión se incluírán nesta etapa educativa e o currículo será competencia da xerarquía eclesiástica.

- DECRETO 155/2022, 15 de setembro, no que se establecen a ordenación e o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Teremos en consideración que o currículo orientase a lograr un desenvolvemento integral e harmónico da persoa nos distintos planos -físico, motor, emocional, afectivo, social e cognitivo- e a procurar as aprendizaxes que contribúen e fan posible o devandito desenvolvemento. As finalidades pretendidas na regulación da Educación Infantil están implícitas na ensinanza da Relixión Católica:

1. A finalidade da Educ. Infantil é a de contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual das nenas e dos nenos.
2. Na Educ. Infantil atenderase progresivamente ao desenvolvemento afectivo, ao movemento

e aos hábitos de control corporal, ás manifestacións da comunicación e da linguaxe, ás pautas elementais de convivencia e relación social, así como ao descubrimento das características físicas e sociais do medio. Ademais, facilitarase que nenos e nenas elaboren unha imaxe de si mesmos positiva e equilibrada e adquiran autonomía persoal.

3. Potenciarase a transmisión daqueles valores que favorezan a liberdade persoal, a responsabilidade, a cidadanía democrática, a solidariedade, a tolerancia, o respecto, a xustiza, a prevención de conflitos e a súa resolución pacífica, a non-violencia en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como o desenvolvemento da igualdade de dereitos e oportunidades e o fomento da igualdade entre homes e mulleres.

A ensinanza relixiosa contribúe á formación integral. Na escola desenvólense todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se atopa constitutivamente a capacidade transcendente.

O currículo da opción católica é unha síntese básica e global da mensaxe cristiá, axeitada á idade do alumno, ás esixencias epistemolóxicas da materia, ás expresións culturais do medio e ás demandas didácticas do sistema educativo.

A área contempla o fenómeno relixioso nas distintas dimensións. A opción confesional católica achega a súa propia visión dende diferentes dimensións:

A dimensión cultural e histórica está presente, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos. Neste senso, a Relixión católica deu froitos na arte, nos sistemas de significación moral, na creación popular e na acción social. Por iso, o currículo ensina a incidencia que o Cristianismo nos seus contidos doutrinais e nas súas formas culturais.

A dimensión humanizadora constitúe un camiño para a personalidade integral; amosando ideas, valores e crenzas que permiten a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores. Trátase de afrontar as grandes preguntas que o alumno se formula e axudalo a atopar as respostas que pode asumir como opción libre e persoal.

A dimensión ético-moral explicita as esixencias morais que supón a mensaxe cristiá: unha determinada maneira de ver a vida, en cuxa base se atopa un concepto de persoa, un núcleo referencial de ideas e de crenzas, e a proposta dunha escala de principios e de valores.

A ensinanza relixiosa pretende acercar ao neno e á nena as claves principais da fe cristiá, axudarlle a descubrir esta experiencia na contorna, a que desenvolva as súas facultades de expresión e se inicie na comunicación con Deus. A iniciación á formación relixiosa e moral fundamenta e motiva os valores e actitudes básicos, favorece os hábitos de comportamento, contribúe ás destrezas e habilidades. Para isto valemonos dos elementos cristiás presentes na contorna, imáxenes e símbolos, a linguaxe e outros recursos que fan posible unha comprensión da experiencia relixiosa adecuada a esas idades.

29/09/2022 22:06:24 Páxina 5 de 36

Borrado

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Descubrir, experimentar e expresar a identidade persoal a través do coñecemento do seu corpo e o desenvolvemento das súas capacidades afectivas e calidades, mediante o achegamento a figuras bíblicas e persoas significativas, para adquirir autonomía nas súas actividades cotiás e hábitos básicos de relación.	1	1			1	1	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Recoñecer, experimentar e apreciar as relacións persoais e coa contorna, desenvolvendo habilidades sociais e actitudes de respecto, a través de escóitaa e comprensión de narracións bíblicas, para promover valores da vida en comunidade e contribuír así á fraternidade humana.	1			1	1	1	1	1
OBX3 - Observar, aceptar e gozar a diversidade persoal e social descubrindo nas súas contornas próximas situacións nas que poida cooperar no coidado da casa común, desde o recoñecemento dos valores da mensaxe e os feitos de Xesús de Nazaret, para xerar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia.					1	1	1	1
OBX4 - Explorar e admirar diferentes contornas naturais, sociais, culturais e artísticas gozando das súas manifestacións máis significativas e descubrindo os seus valores cristiáns, para desenvolver creatividade, sensibilidade estética e sentido de pertenza.	1	1			1	1	1	1
OBX5 - Descubrir, manifestar e xerar gusto por cultivar a súa interioridade, explorando pensamentos, emocións, sentimentos e vivencias, admirando diferentes expresións da tradición xudeocristiana e outras tradicións relixiosas, para crecer coa liberdade e seguridade necesarias que posibiliten o desenvolvemento da dimensión espiritual e as bases do propio sistema de valores e crenzas.	1				1	1	1	1
OBX6 - Coñecer e apreciar a figura de Xesús de Nazaret e da comunidade eclesial, a través de relatos bíblicos e manifestacións relixiosas da contorna, para recoñecer o específico da tradición cristiá nun contexto social de pluralidade relixiosa.	1	1	1	1	1	1	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Creación	O coidado do corpo e a Natureza	7	X		
2	O Advento e o Nadal	A espera e mensaxe do Nadal	8	X		
3	A Familia	As diferentes familias e a Sagrada Familia	7		X	

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	A Pascua	A Pascua de Xesús, a gran festa	5		X	
5	As festas	As celebracións e festas cristiás, o Domingo	8			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A Creación	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Adquirir autonomía no coidado do seu corpo e na realización das súas actividades cotiás, atendendo ás indicacións establecidas en común para a aula.	Ten autonomía no coidado do seu corpo nas actividades da aula	TI
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiás e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Recoñece algúns hábitos básicos de relación na familia e na escola	
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Expresa capacidades afectiva como coidado da Creación	
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Identifica algúns hábitos de amabilidades en textos e contos	
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	Adquire valores de agradecemento polo creado	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o respecto, a compaixón e o perdón, en algúns personaxes das narracións bíblicas	
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiás, mostrando respecto e aprecio.	Expresa en diferentes linguaxes respecto e aprecio	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece representacións artísticas da Creación	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Elabora debuxos sobre o corpo e a natureza	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndoas cunha actitude de asertividade e respecto.	Coñece cancións e oracións sobre a Creación	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación. - O coidado e o respecto do corpo e da natureza na visión cristiá. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - A igualdade e dignidade de todos os seres humanos á luz do Evanxeo. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade. - Admiración e coidado da natureza como creación de Deus e casa común. - A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus.

UD	Título da UD	Duración
2	O Advento e o Nadal	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Identifica e expresa algúns hábitos que favorecen a convivencia na aula	TI
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Identifica e expresa algúns hábitos que favorecen o coidado da familia	
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Desenvolve hábitos de acollida e amabilidade na aula	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	Ten valores de agradecemento ante o Nada	
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	Expresa en diversas linguaxes os costumes do Nada	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	I identifica algunhas manifestacións do Nadal	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Elabora unha sinxela manualidade de Nadal	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	I denifica a emoción da alegría	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndooas cunha actitude de asertividade e respecto.	Recoñece as panxoliñas	
CA1.15 - Describir as crenzas e valores, propias e doutros, comunicándoos con seguridade a través de diversas linguaxes, recoñecendo o silencio e a oración como elementos da experiencia es	Dialoga sobre o Advento e o Nadal	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	Coñece que no Nadal nace Xesús	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Valoración dun clima de convivencia harmónico, inclusivo e pacífico construído entre todos: o diálogo e a empa-tía. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade. - Identidade cristiá e contorna social. - Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.

Contidos

- Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo.
- A figura da Virxe María.
- A oración de Xesús.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.
- Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
3	A Familia	7

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Coñece hábitos de comportamento da Sagrada Familia	TI
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Expresa afectividade cos compañeiros	
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Coñece algún relato de amabilidade na Sagrada Familia	
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	Comprende o valor de dar as grazas	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Identifica actitudes que traen Paz no recreo e na familia	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Identifica o valor do perdón	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Distingue accións de cooperación na aula	
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	Dialoga sobre as costumes das familias	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Distingue en debuxos e láminas á Sagrada Familia	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Elabora debuxos sobre a familia	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndolas cunha actitude de asertividade e respecto.	Aprende unha canción sobre a familia	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Identifica valores cristiáns como a colaboración na familia	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais. - Comunicación das propias emocións cando perdoamos e somos perdoados. - Calidades e talentos persoais propostos en figuras bíblicas e outras biografías significativas. - Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais. - Actitudes de amabilidade, acollida e gratitude como expresión de respecto aos demais. - Habilidades para a mediación e a resolución de conflitos: escoita activa, diálogo construtivo, asertividade e perdón. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade. - Identidade cristiá e contorna social. - A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos.

UD	Título da UD	Duración
4	A Pascua	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propondo actitudes para a vida na familia e na escola.	Identifica algúns hábitos básicos para a convivencia	TI
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Expresa algunhas emocións básicas para a convivencia	
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Identifica algúns hábitos de acollida básicos para a convivencia	
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	Comprende o valor da escoita	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñece accións e comportamentos de Xesús	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón para unha boa convivencia	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Coñece relatos sobre o respecto	
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	Coñece costumes da Pascua	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Identifica escenas e obxectos relacionados coa Pascua	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Elabora debuxos e manualidades sinxelas sobre a Pascua	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndoas cunha actitude de asertividade e respecto.	Distingue cancións de Aleluia e pascua	
CA1.15 - Describir as crenzas e valores, propias e doutros, comunicándoas con seguridade a través de diversas linguaxes, recoñecendo o silencio e a oración como elementos da experiencia es	Distingue algúns valores cristiáns representados nunhas láminas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	Coñece elementos da vida de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación.
- Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón.
- Valoración das relacións sociais, en especial da amizade.
- Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados.
- Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus.
- Identidade cristiá e contorna social.
- Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá.
- Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas.
- A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.
- Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo.
- A oración de Xesús.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.
- Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
5	As festas	8

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Identifica bos hábitos nas festas e celebracións	TI
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Expresa afectividade en festas e reunións	
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Identifica amabilidade nunhas láminas	
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	Identifica nuns relatos a importancia do silencio e do agradecemento	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Xeneralizar actitudes de respecto e mediación para xerar vínculos significativos de amizade e afecto, escoitando con atención relatos bíblicos nos que se considere a importancia da	Distingue nuns debuxos o valor do respecto	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Coñece algunha frase de Xesús	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Entende que a actitudes cooperación e a colaboración contribúen a unha boa convivencia	
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	Diferencia en imaxes as festividades relixiosas	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Recoñece a María nalgunhas obras de arte	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Expresase a través de debuxos	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	Identifica algunhas das súas emocións	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndoas cunha actitude de asertividade e respecto.	Coñece algunha canción e oración cristiá	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	Coñece a Xesús	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Identifica algunha narración dos Evanxeos	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Recoñece actitudes e valores cristiás	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais. - Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.

Contidos

- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón.
- Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais.
- Valoración das relacións sociais, en especial da amizade.
- Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados.
- Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus.
- A vida cristiá en comunidade.
- Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.
- Identidade cristiá e contorna social.
- Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá.
- Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas.
- As oracións e prácticas cristiás máis comúns na contorna social.
- A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.
- Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo.
- A figura da Virxe María.
- A oración de Xesús.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.
- Calendario litúrxico e celebracións cristiás.
- A riqueza da interculturalidade como oportunidade de desenvolvemento persoal e social.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Partindo das experiencias do neno e da nena, co coñecemento que nos aporta a avaliación e a observación diaria, impulsaremos unha aprendizaxe individualizada. A través de preguntas colectivas, enquisas individuais... achegaremonos ao nivel do alumno para saber en cada situación o nivel de arranque, de desenvolvemento e a súa motivación (intereses, demandas, necesidades e expectativas). Tendo en conta o dito xunto coa idade do alumnado confrontaremos as súas experiencias co mensaxe cristián. Insertaremos historias e pasaxes da Biblia, situacións da vida diaria, contos, narracións que se aproximen as idades dos nenos e nenas e adaptaremos a elección do tema a súa problemática, interés e realidade. Entendendo sempre que a metodoloxía será activa (na procura da integración do neno na configuración da aprendizaxe e tendo en conta a súa participación no deseño do proceso de ensino e aprendizaxe) polo que variará e se adaptará o nivel de coñecementos e evolución dos protagonistas, que son os nenos e as nenas, así como terá en consideración as competencias que pretendemos sexan adquiridas. Intentando asegurar aprendizaxes constructivos e significativos así como favorecer a aprendizaxe autónoma. Na procura do anteriormente citado e potenciando a creatividade do alumnado traballaremos de xeito individualizado, en gran grupo ou, en ocasións, en medio ou pequeno grupo. Faremos unha gradación das actividades; éstas serán diversas e pórase énfase na consecución das competencias, entendendo estas

como o elemento guía (como exemplo a metodoloxía a usar ten en conta a autonomía e a iniciativa do alumno, as súas motivacións a nivel personal, social ou cultural, a súa interacción co medio social, ten presente a competencia lingüística á hora de expoñer as unidades e procura a adquisición de novo vocabulario...). Intentaremos chegar á aprendizaxe a través do xogo e de maneira lúdica. O traballo será individualizado e cooperativo.

Os plantexamentos metodolóxicos da área fundamentanse segundo a C.E.E.: atención personalizada ao alumnado; diversidade de actividades, estratexias, recursos e outros métodos didácticos; coidado do desenvolvemento emocional e cognitivo del alumnado respetando su ritmo evolutivo; aprendizaxe individualizado e cooperativo; na relación co entorno, enfoque competencial orientado á acción, o emprendimento e a aplicación dos saberes. Terase en conta as condicións personales, sociais e culturais dos nenos e nenas, para detectar necesidades e proponer accións de reforzo ou ampliación flexibilizando os procesos e garantindo a inclusión.

Tendo en conta o nivel de desenvolvemento psicoevolutivo do alumno/a, e do seu nivel de coñecemento imos na procura dunha construción de aprendizaxes significativos para que poida relacionar os novos contidos cos coñecementos que xa posúe; pretendemos potenciar a súa autonomía na súa aprendizaxe, chegar a aprender a aprender. A selección de contidos, unha metodoloxía activa que favoreza a adquisición das competencias básicas, a individualización atendendo as circunstancias particulares do alumnado e unha carga de motivación, ambiente lúdico e afectividade, dando ao neno ou nena un espazo relaxado, familiar e seguro axudarannos neste proceso.

Imos na procura de que o neno e nena sexan os protagonistas:

- Partir da experiencia do alumno e da súa realidade personal, familiar, social e cultural;
- Despertar a curiosidade
- Identificar e formular as cuestións que suscitan estas situacións;
- Buscar, analizar e contrastar as experiencias coas fontes bíblicas, patrimonio artístico e outras referencias eclesiales;
- Elaborar respostas personales e sociais dende a liberdade individual con pleno respecto as ideas alleas, contrastadas cos principios éticos do Cristianismo;
- Dialogar con outras visións, para a construción da convivencia e o ben común;
- Comunicar con asertividade e empatía ideas e crenzas con creatividade en diversas linguaxes;
- Aplicar este proceso formativo na construción da identidade persoal como preparación para toda a vida.

¿ Promover o pensamento autónomo a través da escoita e comprensión de relatos bíblicos, contos e representacións artísticas da mensaxe cristiá;

Pretendemos que o neno e nena adquiran hábitos e valores necesarios para a súa vida, non só pensando no seu crecemento persoal senon tamén no seu desenvolvemento social e na súa relación coa contorna.

Entendendo sempre que a metodoloxía será activa (na procura da integración do neno na configuración da aprendizaxe e tendo en conta a súa participación no deseño do proceso de ensino e aprendizaxe) polo que variará e se adaptará o nivel de coñecementos e evolución dos protagonistas, que son os nenos e as nenas, así como terá en consideración as competencias que pretendemos sexan adquiridas. Intentando asegurar aprendizaxes constructivos e significativos así como favorecer a aprendizaxe autónoma.

Na procura do anteriormente citado e potenciando a creatividade do alumnado traballaremos de xeito individualizado, en gran grupo ou, en ocasións, en medio ou pequeno grupo. Faremos unha gradación das actividades; éstas seran diversas e pórase énfase na consecución das competencias, entendendo estas como o elemento guía.

A metodoloxía a usar ten en conta a autonomía e a iniciativa do alumno, as súas motivacións a nivel personal, social ou cultural, a súa interacción co medio social, ten presente a competencia lingüística á hora de expoñer as unidades e procura a adquisición de novo vocabulario. A partir da experiencia propia, do seu corpo e da súa vida pretendemos que descubra a vida e a mensaxe de Xesús, e como esa vida e mensaxe nos amosan un camiño de felicidade e de amor. Tendo en conta o dito e a idade do alumno confrontaremos as súas experiencias coa mensaxe cristiá. Insertaremos ¿historias¿ e pasaxes da Biblia, situacións da vida diaria, contos, narracións que se aproximen aos nenos e nenas e adaptaremos a elección do tema a súa problemática, interés e realidade.

O exposto está enfocado na procura de aprendizaxes constructivos e significativos así como

favorecer a aprendizaxe autónoma en Infantil.

Ademais debemos ter en conta tamén os principios que derivan da teoría e práctica docente como:

- Selección de contidos e metodoloxías activas que favorezan a adquisición das competencias básicas.
- Afectividade: ambiente relaxado, familiar e seguro.
- Individualización: atendendo as circunstancias particulares do alumnado que determinan a diversidade.
- Socialización: a través de actividades de interacción que a fomenten
- Motivación: tendo en conta os intereses do alumnado.
- Carácter lúdico das actividades: xogo como estratexia motivadora.
- Globalización: contidos relacionados entre eles, axustándose á forma na que opera a mente dos rapaces.

O alumnado xogará un papel activo, colaborativo e participativo. O mestre actuará como guía do proceso cun papel regulador e motivador.

A selección de contidos, unha metodoloxía activa que favoreza a adquisición das competencias básicas, a individualización a atendendo as circunstancias particulares do alumnado, unha carga de motivación, ambiente lúdico e afectividade, dando ao neno ou nena un espazo relaxado, familiar e seguro axudarannos no proceso educativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
A Biblia
Símbolos sagrados para as diferentes confesións. Obxectos relixiosos
Diferentes libros presentes na aula Libros de lectura e exposición (contos, comics) Revistas, periódicos...
Aula virtual
Elaboración de libros propios, carpeta
Xogos Xoguetes
Recursos informáticos Webs CD audio con cancións e relatos CD historias bíblicas ou "morais" CD historias das diferentes confesións relixiosas
Fichas do profesor con actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.
Diverso material funxible: cartulinas, plastilina, papel charol, gomets, papel de seda, folios, pinturas, cores...
Murais, láminas, mapas, cadros...
Material de refugallo

E característica da "pedagogía de Xesús" o emprego de todos os recursos propios da comunicación interpersonal, como a palabra, o silencio, a metáfora, a imaxen, os exemplos, os signos... Isto require unha búsqueda de recursos adecuados para a transmisión real da súa mensaxe.

O material a usar e flexible e aberto, entendendo que cambiará axustándose ás necesidades pedagóxicas e a accesibilidade aos recursos segundo o momento.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A importancia da avaliación inicial é patente, pois as características individuais do neno e da nena: o seu nivel evolutivo, o grado de coñecementos e de compromiso coa ensinanzaaprendizaxe serán a base da aprendizaxe.

Dende a segunda ou terceira semana do primeiro trimestre (en atención ao horario da asignatura) a observación diaria (de hábitos, comportamento, nivel e modo de traballo, interés) e o diálogo e outros modo de comunicación (para establecer o nivel de comprensión e expresión) axudarannos a facer una avaliación inicial

Con estes instrumentos pretendemos achegarnos ao seu nivel de coñecementos, valorar o nivel de competencia curricular, apreciar os seus intereses e motivacións, diferenciar os seus hábitos de traballo e de conducta... A información aportada pola avaliación inicial será tida en conta á hora de elaborar a presente programación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Entendemos a avaliación como un elemento que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder tomar decisións respecto ao proceso de ensinanzaaprendizaxe. Polo tanto, débese entender ao longo de todo o proceso educativo de forma

global indicándonos qué obxetivos e competencias se consiguen e cales non, sabendo onde, como, cando e por qué se producen os problemas. Intentamos que a avaliación cumpra todas as funcións de diagnóstico, pronóstico, adaptación, orientación e control.

Procedementos e instrumentos que utilizaremos para avaliar ao alumando:

1. Observación diaria
2. Análise dos traballos dos alumnos (carpeta, outros traballos...)
3. Actividades orais (diálogo, debates, entrevistas)
4. Actividades específicas (feitas de xeito moi ocasional para cerciorarnos ante alguna dúbida)

A información acadada axudaranos a avaliar todo o proceso de ensinanza, a propia programación e a nosa función docente. Pretendemos que a avaliación nos informe de como se van adquirindo e desenvolvendo as capacidades previstas; que sexa un proceso continuado e atenda ás diferenzas, para que proporcionando datos de todos os participantes no proceso educativo: alumnado, docente, deseño e desenvolvemento curricular... poidamos axustar e realizar os cambios precisos.

Prima a observación diaria do traballo e do desenvolvemento do alumno así como o control do traballo feito; ademais do control dos traballos realizados faranse fichas dispostas para a avaliación, controis orais e escritos elaborados pola mestra sumaranse a valoración dos traballos específicos feitos polo alumnado. A hora de cualificar non só temos en conta o dominio das unidades didácticas senón a actitude do alumno, non limitando este apartado á consecución de hábitos e normas de convivencia senon extendendoo á súa capacidade de interés, de responsabilidade, de cooperación, de compromiso, de superación é decir, referiremonos o amplo ámbito que abarca o feito de acadar as competencias, á súa formación

como persoa.

Criterios de recuperación:

A través da avaliación dectetaremos as situacións que precisan reforzo. Retomaranse os modos de avaliación citados para comprobar o nivel de adquisición.

6. Medidas de atención á diversidade

Para atender as características persoais e grupais do alumnado debemos achegarnos á realidade do alumnado e do centro, e ao contexto sociocultural no que vive. O exposto é suficientemente amplo e flexible para poder ter en conta a individualidade de cada neno e grupo. A través dos materiais e recursos utilizados, así como da temporalización se terá en conta as características concretas ante as que nos enfrentamos; ampliaremos ou reforzaremos de xeito individual ou colectivo aqueles aspectos que consideramos fundamentais.

Para atender as características persoais e grupais do alumnado debemos achegarnos a súa realidade e á do centro, así como ao contexto sociocultural no que vive e no que se encontra o colexio. O exposto na programación é suficientemente amplo e flexible para poder ter en conta a individualidade de cada neno e grupo. A través dos materiais e recursos, así como da temporalización teremos en conta as características concretas ante as que nos enfrentamos; ampliaremos ou reforzaremos de xeito individual ou colectivo aqueles aspectos que consideramos fundamentais. En especial terase en conta o nivel evolutivo do alumnado con necesidades educativas especiais.

Coordinaremonos co mestre titor no afán de continuidade na labouira educativa e seguiremos as indicacións feitas polo equipo de orientación.

Dentro das medidas para a inclusión e a atención á diversidade faremos fincapé en:

¿ A atención ás dificultades e potencialidades do alumno e do grupo

¿ A atención as necesidades individuais

¿ Intentar minimizar as dificultades con recursos e estratexias para atender as necesidades individuais

Tódalas materias educativas teñen en conta a individualidade do alumnado pero en especial a nosa disciplina, polas propias características, o ten moi presente considerando un principio básico o ter en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, así como os distintos intereses e motivacións: en tódalas unidades programadas hai un apartado con actividades específicas de ampliación ou reforzo nas que segundo a temática inténtase a través de tarefas que van dende relacionar e unir, tachar, rodear, puzzles, visionado de imaxes, uso das tic... que o neno ou nena consiga reforzar ou ampliar o tratado na procura da consecución das competencias.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5
ET.1 - ET.1 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X
ET.2 - ET.2 - Educación para a utilización responsable do tempo libre e de lecer	X	X	X	X	X
ET.3 - ET.3 - Fomento do espírito científico	X	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5
ET.4 - ET.4 - Fomento da creatividade	X	X	X	X	X
ET.5 - ET.5 - Xestión emocional	X	X	X	X	X
ET.6 - ET.6 - Educación moral e cívica	X	X	X	X	X
ET.7 - ET.7 - Educación para a Paz	X	X	X	X	X
ET.8 - ET.8 - Educación non sexista	X	X	X	X	X
ET.9 - ET.9 - Educación para a Igualdade de oportunidades X	X	X	X	X	X
ET.10 - ET.10 - Educación para a saúde	X	X	X	X	X
ET.11 - ET.11 - Educación ambiental	X	X	X	X	X
ET.12 - ET.12 - Educación do consumidor	X	X	X	X	X
ET.13 - ET.13 - Expresión oral	X	X	X	X	X
ET.14 - Comprensión X X X X X Observacións: 29/09/2022 22:06:28 Páxina 29 de 36 B	X	X	X	X	X

Observacións:

Os temas terán unha presenza diacrónica ao longo do currículo e non exclusivamente sincrónica. A ensinanza relixiosa entróncase na súa esencia de aprendizaxe, con diversos temas encadrados en transversais: Educación moral e cívica: adquisición de comportamentos para unha boa convivencia; valorar o coidado e amor á familia, ós compañeiros e amigos para despois trasladalo a todo ser humano; o respecto a outras crenzas e relixións, costumes; valoración das iniciativas solidarias; admiración pola laboura humanitaria, participación responsable na aula . Educación para a Paz: conseguir reaccións próximas: non pelexar, debater pacificamente ata conseguir sentimentos de tolerancia, comprensión, respecto ós demais, chegando a ser samaritanos do século XXI: interese por participar en accións concretas que melloran a relación cos demais, respecto polos Dereitos Humanos, respecto polo feito relixioso, o amor como pauta de comportamento. Educación non sexista: na procura dunha actitude de respecto hacia o propio corpo e hacia ós demais eliminando as discriminacións en razón do xénero; estudiaremos as mulleres da Biblia, o respecto á dignidade, a identificación de situacións de marxinação. Coidado no uso dunha linguaxe non sexista. Educación para a Igualdade de oportunidades: independentemente dos sexos e das situacións económicas sociais. Educación para a saúde: coidado e respecto como valores máximos; aprecio e admiración pola actitude ante a enfermidade Educación ambiental: descubrimento e afiancamento da interrelación Natureza-Ser humano; entender a responsabilidade da persoa na súa protección e explotación (a recollida selectiva de lixo, os alimentos naturais); admiración pola beleza da Creación e respecto Educación do consumidor: actitude crítica ante o consumismo (en especial no Nadal e en cuestións sobre as marcas e modas); aprecio e admiración pola actitude solidaria e cooperativa; aprecio dos valores non-consumistas; valoración do non-material

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Actividades complementarias	Diversas			

Observacións:

En caso de ser posible a súa realización, a asignatura queda aberta a charlas e visitas dentro ou fora aula de persoas e organizacións que aporten vivencias e experiencias acordes á programación do curso; do mesmo xeito queda aberta á participación en actividades (concursos, visitas a exposicións ou monumentos, rutas pola cidade...) propostas pola mestra, polos equipos docentes ou diferentes organismos ou organizacións alleas ao colexio que se axusten didacticamente ao programado. Si é o caso participaremos nas actividades propostas polos distintos equipos (dinamización, biblioteca) de diversas maneiras segundo a temática; como exemplo: no Nadal recollendo panxoliñas e tradicións galegas; no Samaín tratando a Santa Compañía, no Día escolar pola Paz con murais e manifestos, dramatizando poesías, aprendendo cancións...

As actividades complementarias da asignatura axustanse aos cambios de tempo litúrxico, momentos nos que se farán diferentes tarefas que rompen o ritmo habitual da aula segundo o curso e o ciclo litúrxico: investigacións, elaboración de manualidades...

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Proceso de ensino/aprendizaxe
Avaliación do proceso de ensino/aprendizaxe
Dedicación ao centro

Descrición:

A escala de valoración dos elementos será a seguinte:

Desempeño nulo

0

Desempeño insuficiente

1

Desempeño básico

2

Desempeño competente

3

Desempeño excelente

4

Proceso de ensino/aprendizaxe :

Participo activamente na elaboración da programación didáctica.

A programación de aula está concretada tendo en conta as características do grupo.

Na programación recóllense os estándares de aprendizaxe que debe adquirir a alumnado con cada unidade didáctica/tarefa.

Planifico diariamente as actividades.

Presento as actividades de maneira que o alumnado as comprenda.

Propoño actividades que resulten significativas para o alumnado.

Integro as tecnoloxías da información e a comunicación na miña práctica docente.

Consigo que o alumnado manteña unha boa dinámica de aprendizaxe.

O clima da aula é bo.

Trato con atención e respecto a todo o alumnado.

Existen unhas normas claras na aula, en cuxa elaboración participou o alumnado.

Favorezo a autoestima do alumnado.

Utilizo unha metodoloxía axeitada as características do alumnado con NEAE.

Utilizo recursos e materiais variados.

Avaliación do proceso de ensino/aprendizaxe:

Realizo unha avaliación inicial a todo o alumnado.

Facilito as familias os criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e criterios de cualificación.

Participo nos plans de formación do centro.

Desempeño as miñas funcións baixo un criterio de profesionalidade e código deontolóxico.

Inicio e finalizo con puntualidade as clases.

Entrego en prazo os documentos requiridos polo centro.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Revisión constante da programación e da actividade docente na procura de melloras (adaptación ás necesidades e ao nivel evolutivo do alumno e alumna)

9. Outros apartados